

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Ülkemizde bağcılık sektörü ve üzüm üreticilerinin sorunlarının araştırılarak üretimin artırılması ve üreticilerin mağduriyetinin önlenmesi amacıyla Anayasanın 98 ve İçtüzüğü'nün 104. ve 105. maddeleri gereğince Meclis Araştırılması açılmasını arz ve teklif ederim.

Oktaay Varol
Denizli Mr.
Bürin Haluk Ayhan
Hızlı

F. Akçay
Erkan AKÇAY
Manisa Milletvekili

Ahmet Karan Tanrıku
Ahmet Karan Tanrıku
İzmir Mr.

Mehmet Gökçe
Mehmet Gökçe
Nakaz

İsmail Fark Akso
İsmail Fark Akso
İstanbul Mr.

Lütfi Ersoy
Lütfi Ersoy

Kadir Kocadenir
Kadir Kocadenir
Bursa Mr.

Mehmet Erdoğan
Mehmet Erdoğan
Mugla Mr.

Atilla Kaya
Atilla Kaya
İstanbul

E. Semih Yalın
E. Semih Yalın
İstanbul Mr.

İsmail OK
İsmail OK
Balıkesir

Deniz Değbeyli
Deniz Değbeyli
Adana Mr.

Şaffet Sarıca
Şaffet Sarıca

Armut S. Yurdal
Armut S. Yurdal
Antalya

Aliyücel
Aliyücel

Mehmet A. Ahrozoğlu
Mehmet A. Ahrozoğlu
HATAY Mr.

Oktaay Öztürk
Oktaay Öztürk
Mersin

Mustafa Nist
Mustafa Nist
Antalya

Zihni Hıncal
Zihni Hıncal
Sakarya Mr.

Mehmet KARAKAYA
Mehmet KARAKAYA
Adana Mr.

Şafak Çeliker
Şafak Çeliker

Zühre
Zühre
Zühre Topcu
Antalya

Auk.

GEREKÇE: Ülkemiz, asmanın gen merkezi olmasının yanı sıra en eski ve köklü bağcılık kültürüne de sahiptir. Dünyadaki 10 binden fazla üzüm çeşidinin 1200'den fazlası ülkemizde yetiştirilmektedir. Türkiye, 480 bin hektar bağ alanında yılda ortalama 4,2 milyon ton üzüm üretimiyle dünyada 6'ncı sıradadır.

Türkiye, sofralık üzüm ticaretinde söz sahibi olamazken her yıl ürettiği ortalama 250 bin ton çekirdeksiz kuru üzümün tamamına yakını ihraç ederek dünya ticaretinden % 50'ye yakın bir pay almaktadır. Her yıl ortalama 500 milyon dolarlık kuru üzüm, 200 milyon dolarlık yaş üzüm ihracatı yapılmaktadır.

Ülke açısından önemi büyük olan çekirdeksiz kuru üzüm, Ege Bölgesi açısından da önem arz etmekte, bölgede 100.000'i aşkın aileye istihdam sağlamaktadır. Türkiye bağcılığının geliştirilmesi her şeyden önce elde edilen ürünün taze veya işlenmiş olarak iç ve dış pazarlarda değerlendirilmesine bağlıdır. Bu nedenle üretim hedefleri iç ve dış pazarlarda rekabet edecek şekilde belirlenmelidir. Özellikle çekirdeksiz kuru üzümde dünya liderliğinin elde tutulması; kalitenin artması, pazara uygun üretim yapılması ve üretici geliriyle doğrudan ilişkilidir. Çekirdeksiz kuru üzümde AB benzeri bir depolama kuruluşunun oluşturulması ve depolama maliyetinin desteklenmesi gerekmektedir.

Kuru üzümde rekolteyi artıran sebeplerden birisi de taze olarak pazarlanamayan üzümün kurutmaya ayrılmasıdır. Arz-talep dengesinin bozulması, üreticilerimizi mağdur etmektedir. Bu nedenle üzüm üretiminde oluşan arz fazlalıkları konusunda alternatif tüketim imkânları geliştirilmelidir. Üzümün serbest piyasada fiyatının oluşabilmesi için çok fazla alıcı ve satıcının bir arada bulunması gereklidir. Bunun için ürün ihtisas borsaları oluşturulmalı veya mevcut borsalara işlerlik kazandırılmalı, ticaret borsaları tescil kurumu olmaktan çıkarılmalıdır.

Bağlarda bakteriyel ve virüs hastalıklarına karşı en etkin yöntem temiz ve sağlıklı fidan kullanımıdır. Ancak aşılı asma fidan üretimi talebi karşılamamaktadır. Üzüm üreticilerine verilen gübre, mazot destekleri yetersizdir. Ülkemizde aşırı oranda yükselen maliyetlerle üzüm üreticilerinin AB ve ABD'deki yüksek miktarda destek alan üzüm üreticileriyle rekabet etmesi mümkün değildir.

Kaçak üzümler ürün pazarlamasında ve serbest piyasada oluşan fiyata olumsuz etki yapmaktadır. Kaçak üzümler Türk üzümünün içine karıştırılarak yurt dışına satılmakta ve kalitemizi tehdit etmektedir. Üzümlerdeki ilaç kalıntıları ve temizlik ihracatta en büyük problemdir. Ambalajlamada AB standartlarına uyum göstermek için çalışmalar yapılmalıdır.

TEKEL'in içki bölümü rekolte fazlalığında yaş üzüm alarak kuru üzüm fiyatlarının düşmesini engellerken özelleştirildikten sonra içki fabrikaları ilk üzüm alımlarında yaş üzümü fiyatının % 23 düşüğüne almaktadır. Kuru üzüm ticaretinde en büyük alıcı ve piyasayı regüle edici konumda olan TARİŞ yeniden yapılandırma süreci sonrasında kaynak yetersizliğinden piyasayı regüle edecek bir alım gerçekleştirememektedir. Arz fazlası oluşan yıllarda piyasa fiyatları, TARİŞ alım fiyatlarının oldukça altına düşmektedir.

Rusya Türkiye'den yaş sebze ve meyve ithalatını yasaklamıştır. Yaş üzüm ihracatımızın yaklaşık % 75'i Rusya'ya yapılmaktadır. Dolayısıyla bu yasaklamadan en çok etkilenen ürünlerden biri de yaş üzümdür. Rusya'ya ihraç edilen yaş üzümün yüzde 70'inin kalite ve AB standartları nedeniyle başka bir ülkeye ihraç edilmesi mümkün değildir. Rusya'nın yaş sebze ve meyveye uyguladığı ambargoya devam etmesi durumunda gelecek sezon üreticiler üzümlerini kurutmalık olarak değerlendireceklerdir. Bu da kuru üzüm fiyatlarının düşmesine ve çiftçilerimizin maliyetinin altında üzüm satmasına neden olacaktır.

Ülkemizin sahip olduğu potansiyelin değerlendirilmesi ve bağcılıktan geçimini sağlayan yüz binlerce ailenin gelir ve refah düzeyinin artırılması ve üreticilerimizin diğer ülke üreticileriyle rekabet edebilmesi için bağcılık sektöründe karşılaşılan sorunların bir an önce çözülmesi gerekmektedir.